

Bét Orim Hírlevél

XIII. évfolyam 1. szám

www.betorim.hu

2017. szeptember

5778: LEGYEN A BÉKE ÉS A MEGTÉRÉS ÉVE

Raj Ferenc rabbi köszöntője

A közeledő Ros Hásáná, avagy zsidó újév alkalmából érdemes elgondolkodni az évet jelentő héber szó, a „sáná” etimológiáján, ami már maga is egy etikai leckét tartalmaz.

Mint minden héber főnév, a „sáná” is egy három mássalhangzós igegyökből (sin/nun/hé) származtatható, amelynek három alapjelentése van:

1. Valamit megismételni.
2. Tanulni és tanítani.
3. Változni és változtatni.

Vallásunk tanításai ösztönöznek mindnyájunkat, hogy az év végén cselekedeteinket vizsgáljuk felül és próbáljuk elkerülni azokat a buktatókat, amelyek letérítenek bennünket a helyes útról. Hibáink kijavításában a leggyakrabban előforduló probléma az, amikor **ismétlünk**, amikor ugyanazt tesszük, mint a múltban, és mégis más eredményt várunk.

A héber „sin/nun/hé” ige második jelentése **tanulni**. Nemcsak tudományt, de etikát és jó magaviseletet is lehet tanulni, elsajátítani. A héber Biblia és a zsidó rabbinikus irodalom hőseinek élete pozitív és negatív példákkal szolgál, és ha intelligensen olvassuk történeteiket, bizony **tanítani** is tudnak bennünket: mi az, ami követni való, és mi az, ami elvetendő.

Az ismétlés elkerülése és a tanulás folyamata végül is **változni** és **változtatni** készíthet bennünket. Együtt szebbé, boldogabbá és teljesebbé tehetjük napjainkat 5778-ban.

A kabbala mesterei különösen szeretik a számmisztikát. Szerintük, mivel a héber betűknek számértéke van, bizonyos egyezéseknek nagy a jelentőségük. Közismert tény, hogy feliratokban és sírköveken, valamint más héber dokumentumokban a dátum jelölésére a „li-frát kátán” („a kis időszámítás szerint”) metódusát használják, ami az ezreket mellőzve csak a százas számokra hivatkozik. Ennek értelmében a beköszöntő zsinagógai újesztendő számértéke 778. Több gyönyörű héber kifejezés található ezzel a számértékkel,

amelyek közül nekem a 34. Zsoltár 15. versében található héber beszédfordulat „**bákés sálom**”, azaz „**keresd a békét**” tetszett a legjobban. Sajnálatos módon a polgári év, 2017 ezidáig, és ezt bizony mondhatjuk nem csak Magyarországon, hanem világviszonylatban is, a gyűlölet és a gyűlölködés esztendeje volt.

Hitünk és különösképpen az őszi főünnepünk, Ros Hásáná és Jom Kippur liturgiája biztatást ad nekünk. Sohase késő! Az Örökkévaló nem a vétkes ember halálát kívánja, hanem inkább megtérését: „Te nem kívánod a haláltérdemlőnek pusztulását, hanem hogy visszatérjen bűnös útjáról és életben maradjon, s a végnapig várakozol reá, hogy, ha visszatér, legott elfogadjad...”

Legyen 5778, az Istennek tetsző jó és helyes cselekedetek gyakorlása mellett, a békére való törekvés és a megtérés éve. Vessük ki magunkból a sokszor ismételt méltatlan gondolatokat és tisztítsuk meg szívünket, lelkünket. Legyünk mindannyian beírva az Élet Könyvébe.

Feri

Benjamin Netanyahu budapesti látogatása

Kálmán Gábornak, a Bét Orim elnökének beszámolója

Kedves Barátaim,

a Mazsihisz meghívására, július 19-én este a Goldmark-teremben találkoztam az izraeli és a magyar miniszterelnökkel. A teremben kb. 150 ember volt; a kordon mögötti részben ültek a Mazsihisz által meghívott vendégek, rabbik, újságírók és az izraeli delegáció tagjai. Fotózáshoz egy zászlóerdő elé vezettek bennünket. Ide érkezett a vendégsereg, majd egy rövid bemutatkozás után készült néhány fotó a két miniszterelnökről valamint a hitközség-vezetőkről a háttérben.

Házigazdaként Heisler elnök úr szólalt fel először és egy kiváló beszédet mondott. Utána Orbán miniszterelnök úr következett egy jól szerkesztett beszéddel, de sajnos

a Mazsihisz vezetőjének felvetéseire nem reagált. Őt követte Netanyahu miniszterelnök úr, aki az előtte szólóhoz hasonló módon profi szónokként szerepelt.

Másnap egy szűkebb körű, kötetlen megbeszélésre kaptam meghívást az Izraeli Nagykövetségtől, amelyen Netanyahu, a külügyi tanácsadója, egy tolmács, az izraeli nagykövet és az öt hitközség vezetői voltak jelen. Netanyahu kifejtette, hogy e látogatás nagyon fontos, eredményes és hasznos volt politikailag és társadalmilag egyaránt. Mint hangoztatta, Izrael a letéteményese annak, hogy a zsidókat megvédje a saját hazájukban. Hangsúlyozta: minden zsidót szívesen lát Izrael, ahol a zsidók otthon érezhetik magukat. Hozzátette: a diaszpórában élő zsidóságot is megvédik és a jogegyenlőséget kiharcolják mindenütt.

Ezt követően Köves Slomó ajándékozott Netanyahunak egy új Talmud-fordítást, amit az izraeli miniszterelnök megköszönt. Döblinger Eduárd az ortodoxia képviselőjében Horthy megítéléséről kérdezett. Netanyahu válaszában jelezte, hogy ezt ideutazása előtt már egy hónappal tisztázta telefonon Orbánnal, aki kijelentette, hogy az ő véleménye szerint Horthy vétkes a zsidókkal szembeni magyar állami hozzáállásban, és ennek büntetőjogi és politikai vetülete is van. Orbán mindezt a látogatás során nyilvánosan meg is ismételte (ill. elismerte a magyar állam felelősségét).

Mikor sorra kerültem, elmondtam, hogy mi magyar progresszív zsidók is úgy érezzük,

hogy a látogatás nagyon időszerű és hasznos volt. Ezután várható, hogy a közbeszéd sem fog antiszemita felhangokat szótlánul eltűnni, valamint kormányzati szinten is ennek jobb kezelésére lehet számítani. Kitértem arra, hogy amennyiben Izrael letéteményese a magyar zsidók jogegyenlőségének, akkor jelezzük, hogy nekünk, magyar progresszív zsidóknak, nincs meg a jogegyenlőségünk. Az ismert magyar egyházügyi törvény szerint mi nem lettünk elfogadott egyház (ennek kapcsán az izraeli nagykövét egy percben tájékoztatta Netanyahut a magyar egyházügyi törvényről). Netanyahu kérdésére, hogy ez mióta áll fenn, azt válaszoltam, hogy több mint öt éve. Mit szól ehhez a három hivatalosan elismert zsidó közösség? – mutatott a három bevett zsidó felekezet képviselőire. Azt válaszoltam: e grémiumot utoljára Merkel kancellár kérdezte ugyanerről.

A történetek fényében kijelenthető, hogy az izraeli politikáról első kézből értesülhettünk és a nagykövét is közelebb került hozzánk, mint korábban.

Dr. Raj Ferenc rabbinak Aranydiplomát adományoztak

2017. június 4-én vette át **Aranydiplomáját** Dr. Raj Ferenc rabbi, aki épp 50 éve kapta meg rabbidiplomáját az OR-ZSE elődjében, az Országos Rabbiképző Intézetben. Az ünnepségre az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (OR-ZSE) zsinagógájában került sor, ahol a kitüntetett családtagjai – akik az Amerikai Egyesült Államokból utaztak a rangos eseményre – rokonai, barátai, a Bét Orim közösség tagjai, a MAZSIHISZ és több hitközség képviselői, dolgozói, az OR-ZSE oktatói, hallgatói, dolgozói, valamint több ország diplomatái és számos vendég foglalt helyet.

Dr. Schöner Alfréd rektor-főrabbi a vendégek és megjelentek üdvözlése után meleg szavakkal üdvözölte a kitüntetettet, majd hosszan emlékezett a közös élményekre, a korszakra, amikor még együtt éltek, tanultak a Rabbiképzőben, illetve Raj Ferenc tanította a

növendékeket. Szavaival végigkövette Raj Ferenc életútját és példaként állította a hazai zsidóság elé. Utána az esti imádság egyik részletét, a haskivénu kezdetűt adta elő Dr. Raj Ferenc barátja, az OR-ZSE végzett kántora, Nógrádi Gergely főkantor. Következett az ünnepség hivatalos része, a hivatalos állami Aranydiploma átadása, valamint a kitüntetett, kétnyelvű – magyar-angol – oklevél átadása.

Az oklevél szövege: „Az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Egyetemi Tanácsa Dr. Raj Ferenc rabbi úrnak abból az alkalomból, hogy intézményünkben 50 évvel ezelőtt szerezte meg rabbidiplomáját, valamint elismerve széleskörű és értékteremtő rabbinikus munkálkodását, fáradságot és akadályokat nem ismerő közösségépítő tevékenységét, tudományos, oktatói és nevelő eredményeit, Aranydiplomát adományoz. Kívánjuk, hogy hivatását az emberi kor legvégső határáig folytathassa. További tevékenységére a Mindenható gazdag áldását kérjük”.

A jelenlévők hosszas tapsától kísérvé Dr. Raj Ferenc rabbi a szószékről tartott magyar és angol nyelvű beszédet, melyben megköszönt a Mindenhatónak mindent, amit élete során elért és kapott, hangsúlyozta a szabadság mindenkori fontosságát és a tudást, amit mestereitől, de főleg tanulóitól tanult. Végezetül az Osze salom, a béke himnuszával záródott az Aranydiploma ünnepség hivatalos része.

Az ünnepség után a második emeleti Scheiber Auditóriumban dúsan terített asztalok várták a vendégeket, ahova a résztvevők tömött sorokban vonultak fel és fogyasztották a – természetesen – minden tekintetben *kóser* ételeket.

Raj Ferenc rabbi levele Sharon Kleinbaum rabbihoz

Kedves Sharon rabbi!

Üdvözetem Kaliforniából! Igazán sajnálom, hogy nem lehetek Önnel e jeles Sabat-on, amikor Ön és gyülekezeti delegációja csatlakozik a Bet Orim-hoz, Kabalat Sabat alkamából. Ön bátor és nyílt védelmezője volt az emberi jogoknak, és az Ön aktív részvétele a 2017-es Budapest Pride-on nem csak a liberális zsidó közösséget, hanem minden jó szándékú magyart bátorítani fog, aki nem képes tolerálni a negatív előítéletet és a diszkriminációt.

Be kell vallanom, sok éve az Ön rajongója vagyok. Olvasva az Ön cikkeit, prédikációit és más tanításait, új dimenziók és megközelítések nyíltak meg számomra rabbinikus missziómban. A világ megváltoztatására irányuló képességünkre vonatkozó meghatározását szinte naponta elismétlem magamnak.

Ön azt írta: „Hiszek a kozmikus hatásokban. Hiszek abban, hogy hatást gyakorlunk a kozmoszra, a világra. Hiszem, hogy amit teszel, amit teszek, amit teszünk, számít; életünk, cselekvéseink, szavaink, még a gondolataink is fontosak. Azt gondolom, hogy azért vagyunk mindannyian itt, hogy valamit együtt tehessünk. Együtt megváltoztathatjuk a világot”.

Hozzátenném szép szavaihoz, hogy szolgálni, nem uralkodni vagyunk itt. Talán ez az oka, hogy a zsidó munkálkodást „Avoda”-nak nevezzük, amely „munkát” is

jelent. A zsidó ima célja, hogy dolgozzunk önmagunkon, hogy jobb és érzékenyebb emberi lényekké váljunk, akik nem pusztán Isten teremtményei, hanem teremtők is. Isten „b'tzelem Elohim”-ként teremtett meg minket, az Örökkévaló képére, ami képessé tesz bennünket arra, hogy Isten partnerei legyünk a véget nem érő teremtési munkában.

Sharon rabbi, Ön olyan tanításokat adott át, melyek nem találhatók meg könyvekben: mindenekeelőtt azt, hogy miként lehet olyan közösséget létrehozni, amelyben „olyan Zsidóság érvényesül, mely örömét leli a sokszínűségben, felemeli szavát a bárhol tetten érhető társadalmi igazságtalanság ellen, és mindenki számára küzd az emberi jogokért”. Mi, a Bet Orim tagjai, szívünkbe fogadjuk e tanítást, s ez által együtt lehetünk az LGBTQ közösséggel e Pride Sabat-on, akárcsak minden hétköznap, hogy nyíltan „nem”-et mondhassunk a bigottságra és a gyűlöletre.

Sabat Salom!

FOLYTATÓDIK A RAJ TAMÁS AKADÉMIA

a **Mozaik Hub**-ban (V., Ferenciek tere 7.):

SZEPTEMBER 11-től 25-ig,

Hétfőnként 18 órától

ÜNNEPELJ VELÜNK!

Raj Ferenc rabbi szemináriuma

Mint ahogy gépjárműveinkben szükség van a GPS-re, a navigációs rendszerre, hasonlóan a modern kor zsidó embere számára elengedhetetlenül fontos egy 21. századbeli racionális magyarázat az őszi főünnepnek, a Ros Hásáná, az Újesztendő és a Jom Kippur, az Engesztelő Nap megértésére. Raj Ferenc a Bét Orim Reform Zsidó Hitközség alapító rabbija egy három hetes mini-kurzus keretében megismerteti tanítványait a főünnepnek eredetével, szokásaival, imáival és dallamaival a hagyomány és az élő-változó progresszív zsidóság értelmezésében.

A zsinagógai liturgia áttekintése mellett a tanfolyam résztvevői elsajátítják a családi otthonban való ünneplés legújabb formáit, amelyek lekötik még a digitális kor gyermekeinek figyelmét is.

Időpontok: szeptember 11, 18, 25

A tanfolyam ingyenes, de helyszűke miatt regisztrálni kell.

Jelentkezés: bet.orim@gmail.com címen a tanfolyam megjelölésével.

OKTÓBER 3-tól NOVEMBER 14-ig,
keddenként 18 órától

100 HÉBER SZÓ RAJ FERENCCEL

Ismerd meg a héber nyelvet és a legfontosabb zsidó imákat száz szón keresztül.

Most ősszel október 3-tól, egy Amerikában bevált módszer szerint fog Raj Ferenc, a Bét Orim rabbija egy új, héber nyelv és zsidó kultúra tanfolyamot indítani. Ez a tanfolyam mind tematikájában, mind felépítésében teljesen új, és valóban 100 héber szón alapszik. Hét hét, azaz 49 nap alatt a szorgalmas diák megtanul héberül olvasni, és elsajátíthatja a zsidó liturgia legfontosabb kulcs szavait, kifejezéseit. Mivel a szefárdi, vagyis a modern héber kiejtést fogjuk használni, tanfolyamunk bevezetőül szolgálhat mindazok számára, akik Izrael Állam hivatalos nyelvét szándékozzák elsajátítani.

Időpontok: október: 3, 10, 17, 24, 31;
november: 7, 14.

A Bét Orim Közösség és a Szim Salom Hitközség tagjai részére ingyenes; másoknak a kurzus 7 alkalma 7000 Ft adomány fejében látogatható.

Jelentkezés: 100heberszo@gmail.com
címen

NOVEMBER 6-tól 20-ig, hétfőnként 18 órától

A ZSIDÓSÁG ESSZENCIÁJA Raj Ferenc rabbi szemináriuma

Ez a rövid, háromszor 90 perces tanfolyam három egymást követő hétfő este megismerteti a résztvevőket a zsidóság legfontosabb tanításaival Istenről, a Tóráról és Izraeőről, avagy más, modernebb frazeológiát használva a zsidó szellemiségről, etikáról és közösségről.

Ezt a kurzusunkat azoknak az érdeklődő, kutató és intellektuálisan nyitott személyeknek ajánljuk, akik formálisan még nem tanultak a zsidóságról, de ugyanakkor a téma érdekli őket. Ők többek között lehetnek azok, akik nemrég döbrentek rá zsidó származásukra, avagy keresztények, akiknek családtagjai között zsidó vallásúak is vannak.

Ez a rövid, csupán ízelítőt adó tanfolyam egy jó kezdet mindazoknak, akik a zsidóságban vélik felfedezni az élő Istenhez vezető spiritualitást, a mindennapi életre választ adó etikát és a szimpatikus és támogató közösséget.

Időpontok: november 6, 13, 20.

A tanfolyam ingyenes, de helyszűke miatt regisztrálni kell.

Jelentkezés: bet.orim@gmail.com címen a tanfolyam megjelölésével.

Szeptemberi és nagypünepi programjaink

Ha másképpen nem jelezük, akkor programjaink helyszíne a Mazsök földszinti nagyterme
(1054 Budapest, Tüköry u. 3.)

Szeptember 8. péntek 19:00 Zenés Szombatfogadás a Szim Salommal Vezeti: Pollak Ariel Helyszín: Milestone Intézet, Bajza u. 44.
Szeptember 10. vasárnap 16:00 A másik Izrael – Kibucok az Arava völgyében Az Arzenu Hungary és az IKI programja Helyszín: IKI, Paulay Ede u. 1.
Szeptember 11. hétfő 18:00 ÜNNEPELJ VELÜNK! Raj Ferenc rabbi szemináriuma Helyszín: Mozaik Hub, Ferenciek tere 7.
Szeptember 15. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Lehet Más a Sabbat zenés Szombatfogadás Polnauer Flórával
Szeptember 18. hétfő 18:00 ÜNNEPELJ VELÜNK! Raj Ferenc rabbi szemináriuma Helyszín: Mozaik Hub, Ferenciek tere 7
Szeptember 20. szerda 18:00 Erev Ros Hasana, utána hideg vacsora Közreműködik: Neumark Zoltán Vacsora ára: 3000 Ft, gyerekeknek: 1000 Ft Jelentkezés szeptember 15-ig: info@betorim.hu
Szeptember 21. csütörtök 17:00 Ros Hasana első napja Táslich szertartás Találkozás: Szt. István Park bejáratánál
Szeptember 22. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába Kabbalat Sabbat Raj Ferencsel
Szeptember 25. hétfő 18:00 ÜNNEPELJ VELÜNK! Raj Ferenc rabbi szemináriuma Helyszín: Mozaik Hub, Ferenciek tere 7
Szeptember 29. péntek 19:00 Erev Jom Kippur, Kol Nidré Közreműködik: Neumark Zoltán
Szeptember 30. szombat 17:00 Jom Kippur zenében és dalban, Neilá Közreműködik: Neumark Zoltán
Október 8. vasárnap 15:00 Családi Szukot (sátorépítés stb.) Helyszín: M. Jutkáék kertje Bp. XII. Ráth György u. 52.
Október 13. péntek 17:30 Szimchát Tóra/Kábbalát Sábbát Közreműködik: Polnauer Flóra kántor

A Hírlevelet szerkesztette: Nagy József és Hajnal György